ҺУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 292 (9124)

ДЕКАБРИИН 13 ВОСКРЕСЕНИ 1959 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Декабрь 13

Хүдөө бэшэгшэдэй шалгалта ЮУ ХАРУУЛНАБ?

Мал шахалгада анхаралтайгаар хандана гүй

Бидэ, хүдөө бэшэгшэдэй шалгалтын бригада «Улаан Оронго» колхозой буруунуудые хэр зэргээр шахан таргалуулжа байһыень мэдэхын тула Нарһата Толгой, Янгяажан, Культура болон бусад газарнуудта байдаг гүүртэнүүдээр ябажа, энэ шухала хүдэлмэриин ямараар эмхидхэгдэһэниие шалгажа үзөөбди.

Шалгалтаар юун элирүүлэгдээб? Тэрээн тушаа доор бэшэһүүбди.

«ТЭЖЭЭЛЭЙ ЕДИНИЦЭ ГЭЭШЭ ЮУН БЭ?»

Янгяажан нютагта байдаг шахан таргалуулагдаха малай гүүртын адуулгашан комсомолка Мария Тугутоваһаа нимэ асуудал һурагдаба. Тэрэ басаган харюу үгэхын орондо аягүйрхэһэн янзатай, пулаадайнгаа шэгшэг эмирэн, абяа гарабагүй. Нэгэдэхи комплексно бригадын тоо бүридхэлшэ Чимитдоржо Банзаров тэрээндэ туһалха һанаатай үгэ хэлэһэн аад:

— Энэ асуудалдатнай харюу үгэжэ шадахагүй байнаб даа,—гэбэ.

Тус асуудал зорюута, шалгахын тула һурагдаагүй байһаниинь элитэ. Тэжээлэй единицэ болон зоотехническэ наукын бусад заабаринуудые мэдэнгүйгөөр малые шахан таргалуулха гээшэ бэрхэтэй хэрэг. Түлжүүлэгдэхээр илгагдаһан залуу малай адуулгашан—ахалагша малшан Пурба Ринчинов октябриин һүүлээр 97 толгой мал тушаажа абаһан байгаа. Сүүдхэ соо мал бүхэнэй шэгнүүрые 800 граммаар нэмээхэ гэһэн даабари тэрээндэ үгтэһэн гэхэ. Тэрэ гэһээр һара үнгэрөө. Даабаринь дүүргэдэбэгүй. 800-най орондо 135 грамм нэмэһэн байба.

— Юун дээрэһээ тиимэ юумэн болоо гээшэб?

Түлжүүлэгдэжэ байһан малайнгаа шэгнүүрэй багаар нэмэһэнэй шалтагаан олохын тулада Пурба Ринчинов мал түлжүүлхэ талаар юу хэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ эхилнэ.

— Хаража байһан малаа зоотехнигэй табиһан рационой ёһоор эдеэлүүлнэб, дулаан үдэрнүүдтэ бэлшээри һайнтай тарияанай һуури дээгүүр адуулнаб, бүлеэсүүлэгдэһэн уһаар үдэртөө хоёр дахин уһалнаб. Малаа түлжүүлхын түлөө яһала оролдогдоно гээшэ, юун болоһыень мэдэнэгүйб, яахадаа шэгнүүрынь нэмэнэгүй гээшэб, — гэжэ ехээр гайхана.

—Табигдаһан рацион хэр зүб гээшэб?

— Зоотехник табиһан хойноо рацион зүб лэ байха ёһотой.

Рацион хэр зүбөөр табигдаа гээшэб гэхэдэ, ноябриин түрүүшын хахадта мал бүхэндэ үдэртөө хоёр килограмм үбһэн, тэды шэнээн зелёнко, 400 грамм тараан үгтэһэн байна. Энэнь—2,1 тэжээлэй единицэ болоно. Ноябриин 15-һаа 30 хүрэтэр үбһыень нэмээгээд, зелёнкыень хаһажа, рациондонь һолоомо оруулһан байха юм. Тиигэжэ сүүдхынь рацион 2,4 тэжээлэй единицэ болгогдоһон байна.

Залуу малай сүүдхэ бүриин шэгнүүрые 800 граммаар нэмээхэдэ иимэ рацион хүрэлтэй гээшэ гү? Үгы ха юм. Тэдэнэй шэгнүүрые 800 граммаар нэмээхэ гээ һаа 5,8—6,6 единицэ тэжээл эдюулхэ хэрэгтэй. Залуу мал рационойнгоо зарим хубиие бэлшээри дээрэһээ хүсэд оложо шадахагүй байна. Юуб гэхэдэ, уларилай хүйтэрхэлөөр мал бэлшээридэ үсөөн гаргагдана. Заримдаа малые бэлшээридэ гаргахаар бэшэ, бүришье хүйтэн үдэрнүүд болоно.

Залуу адуулгашан энээниие мэдэһэн байгаа гээшэгшэ һаа, рационоо дахин хаража үзэхэ эрилтэ табиха байгаа ха юм. Тиимэһээ малшадые зоотехниин заабаритай танилсуулха, һургаха шухала байна. Энэ хүдэлмэри мал ажалай мэргэжэлтэдэй уялга болоно. Гэбэшье ябаһан лэ гүүртэ дээрэмнай малшад—адуулгашад, тугалшад зоотехническэ һуралсалда хабаадуулагдаагүй байха юм.

Малай шэгнүүр нэмээжэ шадахагүй рацион хэн табяа гээшэб? Тэрэнэй харюусалгые колхозой ахалагша зоотехник нүхэр Торгашин дааха болоно. Зоотехник малайнгаа шэгнүүрые нэмээхэбди гэжэ нэгэ саарһан дээрэ гоёор бэшэжэрхёод, нүгөөдэ дээрэнь рационииень хаһана.

Гансашье Пурба Ринчиновэй гүүртэдэ мал эдеэлүүлхэ рацион бодомжогүйгөөр табигдаа бэшэ, харин ондоошье гүүртэнүүд дээгүүр тиимэ баримтанууд үзэгдэдэг. Рациондонь тэжээлдэ байдаг белок, минеральна зүйл хараада абтаагүй байшоо. Мүн рациондоо силос оруулаагүй. Тарая талхан багаар үгтэнэ.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮРШЭЛ ТООГДОНОГҮЙ

Пурба Ринчинов Нарһата Толгойн гүүртэдэ удаан саг соо байтараа зэргэлжэ һууһан түрүү адуулгашан Зандра Ринчинов тухай юушье мэдээгүй байба. Тииһээ тиитэр хүршынь малай толгой бүриин шэгнүүр ноябрь һара соо сүүдхэ бүхэнэй 1192 граммаар нэмэһэн байна. Тэрэнь Пурба Ринчиновэй харуулһан тоодо орходоо арба дахин шахуу дээгүүр болоно.

Ринчинов Пурба рейдовэ бригадын ерэхэ хүрэтэр хүршэеэ бэшэ, харин өөрыгөө түрүү малшан гээшэб гэжэ тоолодог байгаа. Арганшье үгы, залуу мал шахаха, түлжүүлхэ талаар колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тармаев, зоотехник нүхэр Торгашин гэгшэдэй гар табилгатай тоо мэдээн дотор Пурба Ринчинов түрүү хүндэ тоологдоһон байба. Жэшээнь, зохёогдоһон тэрэ мэдээн доторнь Пурба Ринчиновэй гүүртын малай толгой бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 1200 граммһаа дээшэ нэмээ гэжэ бэшэгдэһэн байха юм. Харин шалгалтада хабаадагшад тэрэ мэдээн дотор харуулагдаһан ехэ алдууе элирүүлбэ.

Удаань колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тармаев тэрэ алдуугаа зоотехник Торгашинда тохоно. Тиихэдэнь Торгашиниинь бухгалтертаа дам гомдоно.

Иимэ жэшээ малшадай хүдэлмэриин дүн гаргалгада колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хайша хэрэгээр хандадаг байһыень гэршэлнэ. Мал шэгнэлгэ декабриин нэгэн хүрэтэр дүүргэгдэһэн байгаа. Теэд тэрэнэй дүн гаргалга декабриин 8 хүрэтэр унжагайруулагдаба. Иигэжэ хүдэлмэрилхэдөө залуу малнуудые шахалгын, түлжүүлгын ябасые саг соонь, тодорхойгоор гаргаха, малшадай мүрысөө толгойлхо ябадалда бэрхэшээл ушаруулна.

Мал шахан таргалуулагшадай дунда социалистическэ мүрысөөн ёһотойгоор эмхидхэгдээ гээшэ гү? Шалгалтын бригадын гэшүүдтэй хөөрэлдэһэн малшан бүхэн энэ асуудал тушаа булта адли харюу үгэнэ:

— Уялга абаагүйбди, хэнтэйшье мүрысэнэгүйбди.

Энэ оной эхеэр залуу мал намар-үбэлдөө шахаха, түлжүүлхэ тушаа үгэ хүүр гараагүй, уялгашье абтаагүй байгаа. Харин залуу мал намар-үбэл шахаха, түлжүүлхэ тушаа КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой гарамсаар «Улаан-Оронго» колхозой партком энэ зорилгые бэелүүлхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха, мал адуулагшадай дунда мүрысөө эмхидхэхэ зэргэтэй байгаа.

Гэбэшье шахагдаха мал илгажа харууһалгые партийна комитет саг соонь шалгажа шадаагүй, тиихэдэ колхозой правлени энэ хүдэлмэриие октябриин 28 хүрэтэр эмхидхэнгүй унжагайруулһан байна.

Мал адуулагшадай хүдэлмэриин дүн арбан хоног бүхэндэ гаргагдажа, түрүүшүүлэй дүй дүршэл нэбтэрүүлэгдэжэ байха ёһотой байгаад. энэ хүдэлмэри «Улаан Оронго» колхоздо эмхидхэгдээдүй.

ШАЛГАЛТЫН ДҮНГӨӨР ЯМАР ХЭМЖЭЭН АБТАХАБ?

Рейдовэ бригада шалгалта хэхэдээ залуу мал шахалга, түлжүүлгэ эмхидхэлгэдэ байһан бусад дутагдалнуудые элирүүлбэ. Эдэ бүхы дутагдал тухай рейдовэ бригадын гэшүүд колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ дуулгаба.

Элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые доро дурсагдаһан болзорто зайсуулхабди гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Тармаев шалгалтада хабаадагшадые найдуулһан байна гэхэдэ:

Пурба Ринчиновэй гүүртын мал эдеэлүүлхэ рацион ойрын үдэртэ хаража үзэхэ. Тэрэниие зохёохын тулада колхозой зоотехник нүхэр Торгашин тэрэ гүүргэдэ ошохо.

Шахагдаха мал гүүртэ бүхэндэ бии болгохо, бултыень тэмдэглэхэ, түрүүшынхеэ тэдэ малые илган сасуугаа шэгнэхэ. Саашадаа тэдэ мал арбан хоног бүхэндэ шэгнэгдэжэ байха.

Культура гэжэ газарта байһан гүүртэдэ уһа бүлэжэ гаргаха насос декабриин 12 хүрэтэр тодхохо. Тэндэ уһа бүлеэдхэжэ, мал нэгэ доро олоор уһалдаг болохо.

Мал адуулагшадай социалистическэ мүрысөөнэй дүн хододоо согсолжо байха, мүн тусхай бюллетень гаргаха, түрүүшүүлдэ дамжуулгын улаан вымпел, мүнгэн шан барюулхабди гэжэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Доржиев найдуулба.

Нарһата Толгой гэжэ газарта байһан улаан булангые хододоо дулаан байлгажа, малшадай культурнаар амарха газар болгохо хэмжээ партком абаха болобо. Тиихэдэ Культура гэжэ газарта декабриин 20 хүрэтэр улаан булан түхеэржэ, тэндэ радиоприемник табиха болонхой.

Шалгалтын бригада: **Ч. Санжиев,** хүдөө бэшэгшэ, **Р. Лодойбалова,** хонишон, Оронгын сомоной Соведэй депутат, **Д. Мункуев,** колхозой механик, **С. Санданова,** мал адуулагша, **Л. Жамсаранова,** һаалишан, **Д. Цыденов,** сомсоведэй түрүүлэгшэ, **Л. Юмсунова,** хонишон, **А. Бурлакова,** сомсоведэй депутат, **Н. Собенникова** багша, **Л. Ачитуева,** һаалишан, **Ц. Цыретаров,** ВЛКСМ-эй айкомой гэшүүн, **Е. Славина,** Иволгын хүдөө ажахын инспекциин главна зоотехник, **Т. Башкуев.** «Правда Бурятии» газетын корреспондент, **Н. Цыбенов,** «Бурят үнэн» газетын корреспондент.

Республикын залуу хонишодой слёт

Үсэгэлдэр Улан-Удэ городой ород драмын театр соо 200 гаран залуу хүбүүд, басагад сугларанхай, нютаг нютагайнгаа һонин тухай зугаалалсажа, гоё һайхан дуу ханхинаса дуулажа байба.

Уданшьегүй ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Дамбаев эндэ республикын залуу хонишодой слёт нээбэ. Суглаанай президиумэй һунгагдаһанай һүүлээр, аймагуудай комсомолшуудай, залуушуулай 1959 ондо хони үсхэбэрилгөөр туйлаһан амжалтанууд, срэхэ жэлдэ бэелүүлхэ зорилгонууд тухай аймаг бүхэнэй түлөөлэгшэд, түрүү хонишод мэдээсэбэ.

Баргажанай аймагай түлөөлэгшэ нүхэр БОРТОХОЕВ аймагай колхозуудай энэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 95 хурьга түлжүүлһэн тухай элидхэбэ. Бичурын «Победа» колхозой хонишон нүхэр ПАНЬКОВА хони үсхэбэрилхэ талаар аймагай комсомолшуудай, залуушуулай ниилээд һайн амжалта туйлажа байһые тэмдэглэбэ. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр ЦЫБИКОВ Зэдын аймагай залуушуулай зүгһөө үгэ хэлэхэ зуураа, аймагай колхозууд, совхоз һүүлэй зургаан жэлэй туршада хонидойнгоо тоо толгой 1,6 дахин олон болгоо, нооһо 3,5 дахин ехэ абадаг болоо. Тиихэдээ гол түлэб нарин, нарибтар нооһо абтадаг болоһон байна. Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим хонишон Виктор ШИГАЕВ, Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой хонишон нүхэр СОДНОМОВ болон бусад нүхэдүүд аймаг бүриһөө элидхэжэ, 1960 ондо—долоон жэлэй хоёрдохи жэлдэ хони үсхэбэрилхэ хэрэгтэ комсомол, залуушуулай бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ, абаһан уялгануудаа бэелүүлхэ байһаниие мэдүүлбэ.

Удаань «Республикын залуу хонишодой хүдэлмэриин зарим дүнгүүд болон саашанхи зорилгонууд» гэһэн элидхэл ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Дамбаев хэбэ. Элидхэлэй һүүлээр олон залуу хонишод үгэ хэлээ. Залуу хонишодой слёдто Борьёогой совхозой солото хонишон, Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр ДАБАЕВ хабаадажа, залуушуулай үмэнэ һонирхолтой үгэ хэлэһэн байна.

Үдэшэлэн театр соо залуу хонишодой бал боложо үнгэрөө. Мүнөөдэр тэдэнэртэй семинар үнгэргэгдэхэ юм.

НҮХЭР Н. С. ХРУЩЕВ УКРАИНАДА АЯНШАЛҺААР

Тернопольдо хани ёһоной уулзалга болобо

ТЕРНОПОЛЬ, декабриин 10. (ТАСС). Никита Сергеевич Хрущевые Тернополиин ажалшад мүнөөдэр угтаба. Һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн вокзалда городой болон областиин олон түмэн хүн зон сугларaa.

Областиин ажалшадай зүгһөө тэндэхи солото хүнүүд Никита Сергеевичые амаршалаа. Пионернүүд хүндэтэ айлшандаа сэсэгүүдые барюулаа.

Нүхэр Н. С. Хрущев, тэрээнтэй хамта эндэ ерэлсэһэн нүхэд Н. В. Подгорный, Д. С. Коротченко, Н. Т. Кальченко вокзалһаа город ороо. Городой хүн зон тэдэниие халуунаар амаршалаа.

Областиин хүдөө ажахын түрүүшүүл болон хүтэлбэрилэгшэдтэй Н. С. Хрущев партиин обкомдо уулзаһан байна.

Мал ажалай продукт бүри элбэгээр абаха талаар долоон жэлэй түрүүшын жэлэй социалистическэ уялгые областиин хүдөө ажахын ажалшадай болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай партиин Тернопольско обкомой нэгэдэхи секретарь Г. И. Шевчук Никита Сергеевичтэ мэдээсээ. Эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 11 һарын турша соо 43 центнер мяхан абтаһан, 200 центнер һүн һаагдаһан байна. Һүүлэй табан жэлэй турша соо область дотор мяха абалга долоо дахин, һү һаалга—10 дахин нэмэһэн байна. Иимэ амжалта туйлаха хэрэгтэ область дотор һайнаар ургуулан абтадаг кукуруза ехэ үүргэ дүүргээ. Энэ жэлдэ кукурузын һайн ургаса абтаа. Гектар бүриин 40 центнер кукурузын орооһон, 550—600 центнер ногоон эшэ набша эдеэшэнтэжэ байһан буурсагтайгаар хуряажа абтаһан байна.

Мүнөө жэлдэ кукурузын центнер ороoһоной өөрын үнэ колосто ургамалай центнер ороoһоной өөрын үнэһөө гурба дахин химда байгаа гэжэ партиин обкомой секретариин мэдээсэхэдэ, Н. С. Хрущев иигэжэ ажаглалта хээ. Өөрын үнэ химдаруулха асуудал хүдөө ажахыда шиидхэхы удхашанартай боложо байна. Энэ асуудалда партийна организацинууд хододоо гол анхарал хандуулха ёһотой. Областиин колхозуудта хүдөө ажахын продукт абалгын өөрын үные яажа химдаруулһан тухай материалнуудые КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумдэ бэлэдхэхыень нүхэр Шевчугта Никита Сергеевич һанамжалан дурадхаа.

— Жэшээлхэдэ, танайда нэгэ хүн хэды үнеэ харууһалнаб?— гэжэ Н. С. Хрущев асууба.

— Арбан хоёр—арбан дүрбэн, — гэжэ нүхэр Шевчук харюусаа.

— Абаад үзыт, манай һаяхан ябаад ерэһэн Львовой областиин Ярослав Чиж гансаараа 500 гахай харууһална. Тиимэһээ центнер мяхан 224 түхэригтэ болоно гэжэ Н. С. Хрущев ажаглалта хээд, нүхэр Чижһээ жэшээ абагты гэжэ зүбшэл үгөө.

Солото звеньевой, Социалистическэ Ажалай Герой Антонина Григорьевна Еременко хөөрэлдөөндэ хабаадалсаба. Энэ жэлдэ кукурузын гектар бүриһөө 216 центнер ороoһо суглуулжа абааб, хүсэ гаргашалгын талаар Америкын Холбоото Штадуулай мэдээжэ кукурузашан Гарстые ахяаб гэжэ тэрэ мэдээсээ. Нэгэ центнер кукуруза ургуулан абахын тулада нүхэр Еременко 23 минута гаргашалаа, харин Гарст—24 минута гаргашалдаг юм.

Залещицко районой «Москвагай 800 жэлэй ой» гэжэ колхозой звеньевой Петр Константинович Мотрук кукурузын хэдэн борбоосгой бараад энэ үсдэ Н. С. Хрущевто дүтэлжэ ерэбэ. Тэдэнээ стол дээрэ табяад, энэ жэлдэ кукурузын гектар бүриһөө 221 центнер буурсаг суглуулааб гэжэ тэрэ хэлээ.

— Та хэдые абаабта?—гэжэ Евгения Алексеевна Долинюк гэгшэһээ Н. С. Хрущев асууба.

— Хоёр зуун хорин гурбан центнер ороoһо абааб. Кукуруза ургуулгаар манай областиин түрүү зэргэдэ ябаһанда юунһээшье үлүүгээр баясанаб гэжэ тэрэ харюусаа.

Удаань областиин хүтэлбэрилэгшэд болон түрүүшүүлдэ зүбшэл үгэһэнэйнгөө һүүлээр Н. С. Хрущев город соогуур ябажа шэнэ барилгануудые хараа.

Үдэшэнь нүхэр Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсагшад тусхай поездоор Тернопольһоо гараа.

Н. С. ХРУЩЕВ Киевтэ ерэбэ

КИЕВ, декабриин 11. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев советскэ Украинын ниислэл Киевтэ мүнөөдэр ерээ.

Һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн вокзалда тусхай поезд ерэжэ, Н. С. Хрущевой, тэрээнтэй суг ябалсагшадай вагонһоо гарахада нэрьемэ альга ташалганууд болоо, сэсэгүүд барюулагдана. Киевэй областиин ажалшадай түлөөлэгшэд Н. С. Хрущевые халуунаар амаршалһан, хүндэлэн ёһолһон байна.

Н. С. Хрущев, Н. В. Подгорный, Д. С. Коротченко, Н. Т. Кальченко автомашинануудаар город ороо. Үйлсэдэ гараһан городой олон түмэн хүн зон Н. С. Хрущевые хани халуунаар амаршалаа.

Н. С. Хрущев советскэ Украинын ниислэлдэ ойро зуура амарһанайнгаа һүүлээр, Н. В. Подгорный, Д. С. Коротченко, Н. Т. Кальченко, Украинын КП-гэй ЦК-гэй секретарьнууд Н. Д. Бубновский, О. И. Иващенко гэгшэдтэй, тэрэшэлэн областиин хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта Киево-Святошинско районой «Коммунист» колхоздо ошоо.

Нүхэр Н. С. Хрущев артелиин правлениин байшан соо колхозой эдэбхитэдтэй хөөрэлдэһэн байна. Ажахынгаа амжалтанууд болон КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумэй хүндэлэлдэ зорюулан абаһан уялганууд тухайгаа хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшэ М. Н. Бровченко хөөрэжэ үгөө. 1960 ондо эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 100 центнер мяха абаха, 1000 центнер һү һааха гэһэн социалистическэ ехэ уялга «Коммунист» колхозой гэшүүд абаһан байха юм.

Советскэ правительствые толгойлогшо колхозой ажахые саашадань хүгжөөхэ түсэбтэй һайса танилсаад, зарим ажаглалта хээ.

Удаань нүхэр Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсагшад артелиин малай фермэнүүдые хараһан байна. Хүндэтэ айлшан эндэһээ бусахадаа, артелиин гэшүүдтэ саашанхи амжалтануудые хүсөө.

Оройшог болоһон хойно, Украинын ССР-эй Госпланай автоматикын институдые Н. С. Хрущев, тэрээнтэй суг ябалсагшад хараһан байна.

Зураг дээрэ: слёдто хабаадагшад (зүүн гарһаа) Бичурын «Победа» колхозой хонишон Руфима **Панькова;** Кударын Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ким **Сетчинов;** Ториин Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Иннокентий **Половошных;**Ториин «Заветы Ильича» колхозой хонишон Нина **Тугутова;** Хориин совхозой хонишон Валя **Чимитова;** Хэжэнгын «Коммунизм» колхозой хонишон Роза **Намжилова** 100 хонин бүриһөө 101 хурьга түлжүүлээ; Хэжэнгын «Эрдэм» колхозой хонишон Татьяна **Русина;** Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой хонишон Михаил **Содномов.**

Л. Хайдуровай фото.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумые угтуулан

Хойто аймагуудта нютагай мэргэжэлтэд хэрэгтэй

Түрэл Коммунистическэ партимнай хүтэлбэрилхы тушаалтаниие шэлэн оложо, зүбөөр хубаарилан табиха хэрэгтэ хододоо анхаралаа хандуулжа байдаг.

КПСС-эй Баунтын айком хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн олохо, зүбөөр хубаарилан табиха, тэдэниие хүмүүжүүлхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды хүдэлмэри ябуулаа.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада алтанай промышленностиин аймагай предприятинууд жэл бүри түсэбөө дүүргэдэггүй һэн. Нёдондо 3 миллион түхэриг гарза ушаруулаа. Ципиканай приискын управлениин, мүн зарим приискнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр эдэбхи, үүсхэлгүй, эмхидхэхы, ударидахы шадабари багатай хүнүүд ажалладаг һэн. Жэшээлхэдэ, Ципиканай управлениин главна инженер нүхэр Прозоров предприятиингаа хүндэ хүшэр ажалые оньһожоруулха, техническэ мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ, һургаха талаар ямаршье хэмжээ абадаггүй байһан юм. Ажалшадые зүбөөр хүтэлбэрилжэ, тэдэнэй дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулхын орондо, харин управлениин начальнигай тушаал ээлхые хододоо хүсэжэ ябадаг хүн байшоо. КПСС-эй айком нүхэр Прозоровые ажалһаань сүлөөлжэ, тэрэнэй орондо дүй дуршэлтэй, һайн бэлэдхэлтэй, эдэбхи зоригтой коммунист Ф. Г. Колобовые баталһан байна. Нүхэр Колобов богонихон болзор соо алта малталгын болон барилгын гол хүдэлмэриие оньһожоруулжа, ажалай бүтээсые нилээд дээшэлүүлһэн байха юм. Мүн приискын управлениин начальнигаар шударгы бэрхэ, эмхидхэхы шадабаритай инженер нүхэр А. Бережных томилогдонхой. Мүнөө алта малталгын приискнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдөөр өөрынгөө хэрэгые һайн мэдэхэ, эдэбхи үүсхэлтэй коммунистнууд Замараев, Грибовский, Баторов гэгшэд хүдэлжэ байна.

Ципиканай приискын управлениин партийна бюрогой секретаряар областной партийна һургуули дүүргэһэн нүхэр В. Филиппов һунгагдаа. Нүхэр Филипповэй партбюрогой секретаряар һунгагдаһан сагһаа хойшо эндэхи партийна организациин ажал хүдэлмэри элитэ һайжараа. Коммунистнуудай үүргэ, харюусалга дээшэлжэ, ажахын ябуулгада партийна нүлөө ехээр үзүүлэгдэдэг болонхой. Алта угаалгын үедэ алта малтадаг, угаадаг драга гэжэ машина бүхэндэ коммунистнууд табигдажа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэһэн юм. Тэрээнэйнгээ ашаар олонхи приискнүүд жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ байнхай. Маловкын алта малталгын участогайхид жэлэйнгээ түсэбые сентябриин 18-да дүүргэжэ, үнгэрһэн 1958 онойхидо орходоо, хоёр дахин ехэ алта малтаа. Тиигэжэ олон жэлэй туршада хододоо гээгдэжэ ябаһан энэ участок аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гаранхай.

Партиин айком, партийна эхин организацинууд хүтэлбэрилхы тушаалтаниие һургаха хэрэгтэ ехээр анхаралаа хандуулна. КПСС-эй айкомой дэргэдэ аймагай, зарим колхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын экономико шудалха саг үргэлжын семинарта хабаадана. Ципиканай приискын управлениин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэй промышленностиин экономико шудалха саг үргэлжын семинар үнгэргэгдэнэ. Мүн энэ жэлдэ ажахын гол шухала асуудалнуудаар экономическа хэдэн конференци болоһон байна. Илангаяа хүдөө ажахын продукциин, алтанай өөрын үные химдаруулха тухай асуудалаар конференци эмхитэйгээр, һонирхолтойгоор үнгэрөө. Эдэ конференцинүүд дээрэ хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ, алтанай өөрын үнэ нилээд химдараа. Энээнэй ашаар 300 мянган түхэригэй гүрэнэй мүнгэн зөөри алмагдаһан байна.

Хүтэлбэрилхы тушаалтаниие шэлэн оложо, зүбөөр хубаарилан табиһанай ашаар долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ аймагай партийна организациин урда табигдаһан зорилгонууд муу бэшээр бэелүүлэгдэжэ байна гэжэ тэмдэглэмээр. Алтанай промышленностиин хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, сентябриин 30-да дүүргээд, продукциингаа өөрын үные химдаруулха түсэбөө 1,2 процент үлүүлэн дүүргээ. Тэдэнэр доторойнгоо арга боломжонуудые тооложо үзөөд долоон жэлэй түсэбые табан жэл соо дүүргэхэ гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

Мүнөө аймагай колхозууд үнгэрһэн 1958 онтой сасуулхада эбэртэ бодо малайнгаа тоо толгойе 15 процентээр, оронуудайнгаа тоое—12,6 процентээр олошорууланхай. Жэлэй туршада колхозуудай олзо доход 1,5 дахин ехэ болоо. Гэхэтэй хамта аймагай предприятинуудай, колхозуудай ажал хүдэлмэридэ үшөөл горьтойхон дутуу дунданууд бии.

Илангаяа манай аймагай үндэһэн яһатан болохо эвенкнүүдһээ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд үшөөл үсөөн урган гарана. Мүнөө хүрэтэр аймагтамнай эвенкнүүдэй дундаһаа гараһан нэгэшье медицинскэ врач, зоотехник, ангай ажахын мэргэжэлтэ үгы юм. Республикын элүүрые хамгаалха, Хүдөө ажахын министерствонүүд хойто холын аймагуудай үндэһэн яһатан—эвенк-мэргэжэлтэдые һурган гаргаха тушаа анхаралаа багаар хандуулна. Юуб гэхэдэ, Красноярск, Хабаровск городуудта манай ороной хойто зүгэй бага яһатаниие һургадаг тусхай дээдэ һургуулинууд бии. Тэдэ һургуулинуудта жэл бүри эвенк үхибүүдые эльгээдэг һаа һайн байгаа. Теэд энээн тушаа ямаршье хэмжээ абтанагүй. Мүн Улан-Удын Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ институтда эвенк-багшанарые бэлдэхэ тусхай пансионат байгуулха шухала гэжэ һанагдана.

Аймагай партийна организаци ойрын жэлнүүдтэ үндэһэн яһатан—эвенкнүүдһээ врачууд, багшанар, зоотехнигүүд болон бусад мэргэжэлтэдые бэлдэхэ зорилго табинхай. Энээн тушаа республикын дээдэ эмхи зургаанууд манда туһалха зэргэтэй.

Г. Воронин,
КПСС-эй Баунтын айкомой секретарь.

Шэнэ түхеэрэлгэнүүдые зохёоно

Бар хүсэнэй ажалые оньһожоруулха, автомат зэбсэг үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын түлөө тэмсэл хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Паровозо-вагонно заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд уралан нарижуулгын хүдэлмэриие толгойлон, тэрээндэ хүдэлмэришэдые олоор хабаадуулжа байна.

Заводой үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилдэг цехтэ анхандаа карбидна банкануудые гараар бүтээдэг һэн. Энэ хүдэлмэридэ гансахан алха, хабшуур хоёрһоо ондоо ямаршье техникэ хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Тиимэһээ хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсэ тон бага, олонхи ушарта һарын даалгабари дүүргэгдэдэггүй һэн.

Энэ ажалые оньһожоруулхын түлөө тус цехын слесарь нүхэр С. М. Захватихата ехэ оролдолго гаргаһан байна. Нүхэр Захватихата түмэр банкануудые бүтээхэ тусхай станок зохёожо, гараар хэгдэдэг тэрэ ажалые гүйсэд оньһожоруулаа.

Вагон хабсаргалгын цехын мастер Георгий Степанович Панифидников уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхал оруулба. Нүхэр Панифидников гайкада шүрэбэй хэршэлээ гаргаха шэнэ арга бии болгоо. Токарна станогто зохёон һуулгаһан шэнэ түхеэрэлгэнь тон түргэнөөр, хэрэгтэй хэм хэмжүүр соохононь шүрэбэй хэршэлээ гаргана. Хүдэлмэреэ оньһожоруулһан тус цехынхид жэл соо 50 мянган түхэригэй арьбалалта хэхэ аргатай болоо.

Хуушарһан түхеэрэлгээ шэнэдхэн һайжаруулхын түлөө заводоймнай уралан нарижуулагшад нилээд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Заһабарилгые механическа цехын механик И. К. Кузьмин, слесарь В. В. Шунковтой сугтаа «Комсомолец» маркын токарна станогые шэнэдхэн һайжаруулһан байна. Эдэнэр энэ станогто скоростиин шэнэ коробко зохёон тодхоо. Тиигэжэ һайжаруулһанайнь ашаар станогой ажалай бүтээсэ 2,5 дахин дээшэлүүлэгдэбэ.

Н. Батурин, заводой уралан нарижуулгаар инженер.

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Хэды болотор нобшорхо юм?

Мухаршэбэрэй «Победа» колхоз малай үбэлжэлгые муу бэлэдхэлтэйгээр угтаа, малай байранууд хүсэд заһабарилагдаагүй, тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэнүүд фермэ гүүртэнүүдтэ тодхогдоогүй байна гэжэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетын октябриин 28-най номерто толилогдоһон статья дотор хэлэгдээ һэн.

Энэ шүүмжэлхы статьягаар хэмжээ абахын тула партиин Мухаршэбэрэй айкомдо манай редакци хандаһан байна.

Статья соо дурсагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Тус статья парторганизациин бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Заагдаһан дутагдалнуудые усадхаха талаар зохихо хэмжээн хараалагдаад, бэелүүлэгдэжэ байна. Энээн тухай партиин Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр Цыбиков манай редакцида мэдээсэбэ.

ТЕКСТИЛЬНЭ ПРОМЫШЛЕННОСТИИЕ СААШАДАНЬ ХҮГЖӨӨХЭ ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ ПАРТИ, ПРАВИТЕЛЬСТВЫНГАА ТОГТООЛЫЕ ҺАЙШААН ДЭМЖЭНЭБДИ

Улан-Удын «Труд» гэжэ олзоборилгын артель республикынгаа ажалшадта элдэб янзын хубсаһа оёдог. Түрүү оёдолшодой нэгэн Августина Инхеева 1960 оной түсэбөөр хүдэлмэрилнэ. **Зураг дээрэ:** А. Инхеева хүдэлмэрилжэ байна.

Л. Хайдуровай фото.

Шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй

Ажалшадайнгаа материальна ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ парти, правительствомнай саг үргэлжын анхарал оролдолго хандуулна. Текстильнэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ, элдэб янзын бүдүүдые элбэгээр, шанар һайнтайгаар гаргадаг болохо тушаа абтаһан тогтоол тэрэ анхарал оролдолгынь гэршэлэн харуулна.

Тогтоол соо хараалагдаһанай ёһоор долоон жэлэй эсэс—1965 он болотор пумаажан бүд 7700—8000 миллион метр, нооһон бүд—500 миллион метр, торгон бүд—1485 миллион метр, трикотажна хубсаһа—940 хэһэг, оймһонуудые—1250 миллион паар хүрэтэр гаргаха болоно. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада совнархозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, текстильнэ промышленностиин хүдэлмэришэд эмхидхэлэй шухала асуудалнуудые шиидхэхэ, үйлэдбэреэ ехээр үргэдхэхэ уялгатай болобо.

Бурядай совнархозой хүнгэн промышленностиин управлени энэ тогтоолые бэелүүлэн, шухала хэмжээнүүдые хараалха, тэдэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ ёһотой. Текстильнэ промышленностиин үйлэдбэреэр сэмбын фабрикаһаа гадна, үшөө хэдэн предприяти республика доторнай бии гээшэ.

Кяхтын трикотажно-ээрэлгын фабрика проектынгээ ёһоор 1965 ондо хүсэндөө орохо түсэбтэй. Мүнөө тус тогтоолой гараад байхада фабрикые дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха болзорыень түргэдхэхэ хэрэгтэй болобо. Энэ зорилгые бэелүүлээд байхадаа, Кяхтын фабрика жэл соо хэдэн миллион хэһэг трикотажна дотор хубсаһа, хэдэн мянган хэһэг трикотажна гадар хубсаһа гаргаха аргатай болохо байна.

Мүнөө Улан-Удын сэмбын фабрикын дэргэдэ нооһо угаадаг фабрика баригдажа эхилэнхэй. Энэ предприятида жэл соо олохон мянган тонно нооһон угаагдажа, сэмбын фабрикада сэхэ тушаагдахадаа ондоо республика, областьнуудһаа нооһо асархаяа болихобди.

Тогтоол дотор текстильнэ промышленностиин предприятинуудые мэргэжэл һайнтай хүдэлмэрилэгшэдөөр гүйсэд хангаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Тус асуудалаар манай республикын текстильнэ предприятинуудай дэргэдэ һуралсалай хүдэлмэриие үргэдхэхэ тушаа шухала хэмжээ абахаар.

Л. Шарова, совнархозой эдеэ хоолой, хүнгэн промышленностиин управлениин инженер.

Олон янзын бүд гаргахабди

Текстильнэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые манай фабрикын хүдэлмэришэд һайшаан дэмжэбэ. Энэ тогтоолые гансахан текстильнэ промышленностиин хүдэлмэришэд һайшаагаа бэшэ, харин ороноймнай бүхы ажалшад хүндэтэйгөөр угтаа. Юуб гэхэдэ, хүн бүхэн гоё һайханаар хубсалха, химда сэнтэй, һайн шанартай нооһоншье, торгоншье бүдүүдые худалдан абаха дуратай бшуу.

Манай фабрикын үйлэдбэри энэ долоон жэл соо нилээдгүй үргэдхэгдэхэ байна. Мүнөө бидэнэр «дамский», «мужской» гэжэ драп, «костюмное», «новь» гэжэ трико бүд, хлопогой утаһаар юрын бүд нэхэн гарганабди. Фабрикымнай хүдэлмэришэдэй нэхэдэг эдэ бүдүүд ажалшадаймнай эрилтые үшөө хүсэд хангажа шаданагүй.

Долоон жэлэй туршада фабрикымнай үйлэдбэридэ ехэ хубилалта хэгдэжэ, бүри олон зүйлэй драп, бусад бүд нэхэдэг болохоор хараалагдана. Жэшээнь, 1962 он болотор «столичный», «дели» гэжэ шанар һайнтай драп, «детское» гэжэ трико бүд гаргадаг болохобди.

Партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ тогтоол фабрикымнай хүдэлмэришэдые ажалай шэнэ амжалтада зоригжуулба. Валовой продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 15-да дүүргэхээ байнабди. Тиигэжэ жэлэй эсэс болотор 2,5 миллион түхэригэй продукци гаргаха зорилготойгоор хүдэлмэрилжэ байнабди. Коммунистическэ ажалай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 44 бригада мүрысэнэ.

М. Семенькова, Улан-Удын сэмбын фабрикын парторганизациин секретарь.

Һү һааха, тэрэниие гүрэндэ тушааха тушаа дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй 1959 оной 11 һарын дүн

Аймаг	Бүхыдөө һаагдаһан һүн (процентээр): Абаһан уялгаяа дүүргэлтэ	Бүхыдөө һаагдаһан һүн (процентээр): 1958 ондо абаһан уялгаяа дүүргэлтэ	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (кг.): 11 һарада	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (кг.): Тэрэ тоодо ноябрь һарада	Гүрэндэ һү худалдаха түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Байкало-Кударын	72	106	1352	43	107,6
Баргажанай	74	104	1124	43	98,3
Бичурын	59	90	1149	76	84,5
Зэдын	56	81	1062	73	83,8
Яруунын	67	92	1064	50	85,5
Заиграйн	66	94	1099	50	105,3
Закаменай	75	108	873	38	108,3
Иволгын	60	83	1218	60	111,9
Кабанскын	67	98	1461	57	108,0
Хэжэнгын	77	102	1035	42	110,3
Кударын	63	93	1280	71	97,7
Курумканай	66	97	1076	35	97,6
Кяхтын	69	93	1262	77	85,9
Мухаршэбэрэй	65	92	1009	69	104,6
Ахын	90	117	329	11	132,1
Прибайкалиин	79	111	1650	58	120,1
Сэлэнгын	60	84	1333	101	87,1
Тарбагатайн	54	91	1193	67	91,8
Ториин	57	89	911	61	94,7
Түнхэнэй	64	100	1118	46	109,2
Хориин	75	113	1120	59	89,5
Баунтын	77	96	1100	43	—
Хойто-Байгалай	76	106	1249	34	—
СОВХОЗУУД:					
Бичурын	66	99	1700	63	72,2
Борьёогой	79	113	1998	120	91,6
Яруунын	60	87	1298	77	73,5
Иволгын	72	105	1597	97	112,2
Кабанскын	83	111	1603	64	116,8
Кяхтын	66	91	1730	120	75,1
«Эрдэм»	68	100	1476	86	120,1
Сэлэнгын	77	106	1482	134	92,4
Хориин	64	88	1142	76	72,8

Байгша оной дүүрэтэр тоотойхон удэрнүүд үлэбэ. Теэд республикымнай колхозууд һү һааха уялгаяа оройдоол 66 процент, совхозууд—67 процент дүүргэнхэй. Тиигэжэ нёдондонойнгоо туйлалтада хүрөөгүй байха юм. Ноябрь һарада Хориин—61 процент, Заиграйн — 57 процент, Ториин—35 процент, Хэжэнгын—33 процентээр һү һаалгаяа дээшэлүүлээ. Теэд энэ үбэлжэлгын элбэг тэжээлээр хангагдаһаншье һаа, зарим аймагууд нёдондонойхидо орходоо бага һү һаагаа. Энэ жэлэй ноябрь һарада нёдондоной ноябриинхида орходоо Иволгын аймаг 21 процент, Тарбагатайн—18 процент, Ахын — 16 процент, Хойто-Байгалай—9 процент, Баунтын—6 процент һү багые һаагаа. Тиихэдэ Баргажанай, Кабанскын, Сэлэнгын болон бусад аймагууд һү һаалгаяа дээшэлүүлжэ шадаагүй. Илангаяа Яруунын, Бичурын совхозуудай хожомдожо байһыень тэсэхээр бэшэ, Бичурын совхоз байгша оной ноябрьда нёдондоной ноябрь һарада орходоо 16 процент һү багые һааба.

Нэрлэгдэһэн аймагуудай һү һаалгаар гээгдэжэ байһандань ямаршье шалтаг байхагүй. Һү һаалгые горьтойгоор дээшэлүүлхэ бүхы арга боломжотой аад, КПСС-эй айком, аймгүйсэдком болон партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна.

Мүнөө сагай тулгардаад байхада һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын тула бүхы хэмжээн абтажа, энэ хэрэгтэ һулаар хандадаг хүнүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй. Үнеэдэй эдеэлүүлгэ, харууһые тон зүбөөр эмхидхэжэ, тэдэниие бүлеэн уһаар уһалха хүдэлмэри хаа хаанагүй һайжаруулха шухала. Шэнэ түрэһэн үнеэдые һайса һааха хэрэгтэй. Һаалишадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ, тэдэнэй дүй дуршэлые халан абалсуулха, түрүү дүй дуршэл дэлгэрүүлхэ хэрэгые партийна организацинууд ёһотойгоор ударидаха зэргэтэй.

КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд һү һаалгын хэрээр ябуулагдажа байһые колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуужа, тэдэнэй урда шанга эрилтэ табиха уялгатай. Мүнөө һү һаалгые 1,5—2 дахин ехэдхэхэ арга боломжо гүйсэд бии.

Партийна һуралсалай кружок, политһургуулинуудта

Олон хүнүүд һурана

Партийна һуралсалай энэ жэлдэ манай комбинадта олон хүн кружок, семинарнуудта һурана. Коммунистнуудһаа гадна партийнабэшэ эдэбхитэд—хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд олоороо һураха хүсэлэнтэй болоһон байна.

Энэ жэлдэ Коммунистическэ партиин түүхэ шудалха 7 кружок хүдэлнэ. Гадна хоёр политһургуули, үйлэдбэриин экономикын нэгэ кружок эмхидхэгдэнхэй. Мяханай комбинадай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулһан промышленностиин экономикын семинар хүдэлнэ. Экономикын кружогойшье, семинарай хэшээл манай предприятиин ажал хүдэлмэритэй нягта холбоотойгоор үнгэргэгдэдэг гуримтай. Жэшээнь, мүнөө бүтээн гаргадаг продукциин өөрын үнэ тухай темэ үзэжэ байнабди. Тиихэдээ манай предприятида энэ асуудалай ямар байһан тухай хэлсэгдэдэг байна.

Тэрэшэлэн манай комбинадта марксизм-ленинизмын үдэшын университедэй таһаг (2 курса) хүдэлдэг болонхой.

Кружок, һургуули, семинарай хэшээл һарадаа 3 удаа—пятницада үнгэргэгдэдэг гуримтай.

А. Лебедев,
Мяханай комбинадай партийна организациин секретарь.

Эмхитэйгээр ябуулагдана

КПСС-эй түүхын номой гарахатай хамта партиин түүхэ шудалха дуратайшуулай тоо энэ жэлдэ олошорһон байна. Гадна энэ жэллэ коммунистическэ хүмүүжүүлгын семинарнууд олон газарта эмхидхэгдээ юм. Нэгэ иимэ семинар Улан-Удэ городой 1-дэхи дунда һургуулида байгуулагдаад, һайнаар хүдэлжэ байдаг. Энэ һургуулиин түүхын багша нүхэр Гаврилова тус семинарые хүтэлбэрилдэг юм.

Энэ семинарта 30-аад багшанар хабаададаг. Совет эхэ орондоо хизааргүй дуратайгаар, пролетариин интернационализмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ асуудалаар энэ семинарай ээлжээтэ хөөрэлдөөн болоо.

Энээгээр багшанар—Владимирская, Смирнова, Акругина болон бусад үгэ хэлэжэ, һургуулиингаа эрхэ байдалһаа жэшээнүүдые харуулһан байна.

Мүн 9-дэхи, 4-дэхи һургуулинуудай, кооперативна техникумэй дэргэдэхи иимэ семинарнууд һайнаар хүдэлжэ байнхай.

О. Багаева.

Воронежско область. Партиин Ново-Усманска райкомой үүсхэлээр районой центртэ—Новая Усмань гэжэ тосхондо хүдөө ажахын эрдэмдэ һураха орон доторхи түрүүшын университет байгуулагдаба. **Зураг дээрэ:** хүдөө ажахын эрдэм шудалха университедэй заняти. Наада таладань — Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ветеринарна фельдшер Р. П. Попова, (баруун гарһаа), «Ленинский путь» колхозой ветеринарна техник Л. А. Рябченко.

ТАСС-эй фотохронико.

Пропагандистнарай семинар

Улан-Удэ. КПСС-эй Октябрьска райкомдо партийна һуралсалай пропагандистнарай семинар һаяхан болоо. Тэндэ КПСС-эй түүхэ шудалха кружогуудай пропагандистнарта КПСС-эй Улан-Удын горкомой лектор нүхэр Хогоева, лектор Орлов гэгшэд лекци уншаа. Мүн семинарта хабаадаһан мүнөө үеын политика шудалха кружогуудай пропагандистнар Хитад орон тухай һонирхолтой лекци шагнаа. Семинарай һүүлээр бэеэ даагаад Коммунистическэ партиин түүхэ шудалагшад сугларжа, партиин национальна политика тухай асуудалаар өөһэд хоорондоо хөөрэлдэбэ.

Энэ хөөрэлдөө марксизм-ленинизмын Улан-Удын үдэшын университедэй директор нүхэр Кирдяшкин үнгэргөө.

БУРЯТ АРАДАЙ АМАН ЗОХЁОЛ

Эрдэмтэдэй, аман зохёол суглуулагшадай конференци

Энэ һарын 16-һаа 20 хүрэтэр Улан-Удэдэ Сибириин болон Алас …ын арадуудай аман зохёол шэнжэлхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэ… конференци СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделени …аа. —ү

Тус конференцидэ Москва, Ленинград, Киев, Тбилиси, Казань, …рдловск, мүн ороной бусад городуудай эрдэмтэд, аман зохёол шэн…эгшэд хабаадалсаха. Конференци дээрэ Яхадай АССР-эй, Хакасска …номно областиин, Красноярска хизаарай, Эрхүүгэй, Читын область…дай, манай республикын делегадууд үгэ хэлэхэ.

Ороной Зүүн зүгэй байгаалиин баялигые шэнжэлжэ, промышленна …н хүдөө ажахын шэнэ шэнэ предприятинуудые бодхоожо—шэг ша…ень хубилгажа байһан тэндэхи арадуудай соёл культу…, тэрэ тоодо аман зохёолой баялигые үргэн дэлисэтэйгээр шэнжэлхэ, …н хүдэлмэриингөө үрэ дүнгүүдые согсолхо, саашанхи зорилгоёо то…ойлхо, үльгэр, онтохон, дуун, таабари, юрөөл гэхэ зэргын арадай …ёлой элдэб жанрнуудай түхэл маяг, найруулга болон өөрсэ шэнжэ…дые уудалан олохо, аман зохёол суглуулагшадай болон шэнжэлэгшэ…мтэдэй хүсэ нэгэдүүлхэ гэһэн зорилгонуудые конференци урдаа …инхай.

Сибириин арадуудай аман зохёол айхабтар баян: 200 гаран жэлдэ …уулагдажа байбашье, заха хизаартаа хүртэшэгүй тунга зан… Революциин урда тээ Сибириин арадуудай аман зохёол имагтал дуу, …бари гэхэ мэтэһээ бүридэдэг гэжэ гүйсэдөөр шэнжэлхэ, суглуулха …а боломжогүй байһан тэрэ сагай эрдэмтэд хэлэдэг һэн. Харин совет …агай жэлнүүдтэ тэндэхи арадуудай аман зохёолой эршэмтэйгээр, саг …элжэ суглуулагдадаг, шэнжэлэгдэдэг болоһоной ашаар хуушанай …имтануудай бултадаа буруу байһаниинь тодоронхой. Жэлһээ жэлдэ …ай эрдэмтэд аман зохёол суглуулха экспедицидэ мордодог, таабариһаа …лээд хэдэн һалаатай ехэ үльгэрнүүдые олодог, бэшэжэ абадаг, тэдэнээ …рксизм-ленинизмын һургаал баримталан шэнжэлдэг байха юм. Арад …эн өөрынгөө үльгэр, онтохон гү, али ондоо түхэл маягай зохёол соогоо …ы түүхээ, ажал байдалаа, ёһо заншалаа, соёл культураяа тон тодоор …уулһан байдаг.

Аман зохёол суглуулагшадай болон эрдэмтэдэй хүдэлмэри хүтэлбэ…лхэ тусхайта хүнүүд конференци дээрэ һунгагдаха, хэдэн элидхэл болон …дээсэлнүүд шагнагдаха.

Хэлэ, бэшэг шэнжэлхэ эрдэмэй доктор профессор В. М. Сидельников …осква) «Сибириин арадуудай аман зохёол шэнжэлэлгын шухала асуу…лнууд» гэһэн элидхэл хэхэ, Бурядай комплексно научно-шэнжэлэлгын …ститудай литература болон арадай аман зохёолой таһагые даагша Л. Е. …расов «Сибириин ородуудай аман поэзи» гэһэн асуудалаар ехэ элид…л хэхэ гэжэ хараалагдана. Тэрэшэлэн эрдэмтэд А. И. Уланов, М. П. …маганов гэгшэд бурят арадай аман зохёол тухай конференцидэ мэдээ…хэ байна.

Яхадай АССР-эй, Хакасска автономно областиин болон бусад эрдэм…д мүн лэ дэлгэрэнгы элидхэл, мэдээсэлнүүдые конференци дээрэ хэхэ …онхой.

СССР-эй Наукануудай Академиин дэлхэйн уран зохёолой институдай, …ССР-эй Наукануудай Академиинород уран зохёолой институдай, …ССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин отделениин эрдэмтэд. тэрэ…лэн уран зохёолшод, ниитын ажал-ябуулагшад тус конференцидэ ха…адалсаха.

Конференциин дүрбэн үдэр үргэлжэлһэнэй удаа—үдэшэлэн үльгэр…дэй хөөрөөн, түүрэлгэн болохо.

Аша туһын амтан

…гэтэ хулганаанай нүхэн сооһоо …агад гэхын тэндэ, нүхэнэйнь …р дээрэ хара могой амаа ан…ган, үрэбхихөөр зэһээд хэбтэ… Хулганаан хайшаашье харайха …яа һалаад, һалхинда үлеэлгэ… шэнги могойн ама руу орохоор …эжэ ябаба.

…э үедэ нозог бэетэй заан яба…ябаһаар, тэрэ хоёрые обёорон …мсаараа, хулганаае шаналһан… мунса шэнги баруун урда хү… могой дээрэ хүндэхэнөөр таби…хиба. Могойн һүүл гансата хо…о шэнги болоод, тад гэхэ яһан …эгүй.

…огойдо үрэбхиюулжэ, амандань … алдаһан хулгана:

— һаб шэнги наридаад байһан …н амииемни абарһандатнай …ай ехээр баясанаб. Хожомой …ом, хоёрой нэгэндэ, айхадатнай … залган, халтирхадатнай хабир…а абажа ябахаб,—гэжэ танга…аба.

…э! Шамһаашье бэшэн намда … хүргүүтэй»,— гэжэ бодоод, … абяа шэмээгүй саашалба ха.

…ойто, дам хойто жэлнүүдтэ ган …ур, зуд жэл тохёолдожо, дэл…н ургали ухааран, үндэһөөрөө …ад, үзүүрээрээ шолборжо эхил…ха.

…аан эдихэ хоолоор хомордожо, …н матаргайгаараа нара нэбтэ …ама болоод, дүрбэн хүл дээрээ … шамай гэжэ дүмэн гэшхэжэ …аар, хадын боориин ташалан… халтиржа, ара үбэргүй һабан …ба ха.

…эдэжэ унашаһан заан өөдөө …ыхэ гэхэдээ, тамир тэнхээгээ …ашаһан байба. Тиигэжэ зобожо …ижа хэбтэхэдэнь, хоёр хирээ …а хойноо оролсон, урилдан нии…э ерээд:

— Би баруун нюдыень, ши зүүн …ыень тоншожо эдие!— гэлдээд, … хоёрой хоорондо арсалдаан …ажа, шаг шууяан болошобо.

…аан тэрэниие дууламсараа:

— Ах-ха даа! Зобоһон тулиһан … бармые баһамжалжа, урдаһаа ерэһэн шубуу шонхор ууса бэеымни тоншожо, хойноһоо ерэһэн хоро шарата хирээнүүд хоёр нюдыемни тоншожо, амидыгаар дууһахань ха даа»,—гээд мойл хара нюдэнһөөнь мондогой, монгой дуһалнууд мухариба.

Энэ бахардуу үедэ ами бэеэ абаруулһан мүнөөхи хулгана зол болон дайралдаад:

— Ай, зайлуул! Заан нүхэрни яаба хээбэш? Ядаруу саг дайралдаба гү? Ядахын сагта энэ мяхаша хирээнүүд шамайем баһамжалха болобо гү!—гээд, заанай нюдэн тээшэ салир хушуунуудаа залан ябаһан хирээнүүдэй үдэн ноохолойень үгдэрэ зулгаан үлдэжэрхибэ ха.

— Байза, байзалши! Нэгэ арга һүбэ олохол байна,—гээд, хулганаан модоной түгсүүл дээрэ гаража, жалгын модоной янгинаса, хадын шулуунай ханхинаса хуугайлан уряалба.

Тала хээрэ таран бэлшэжэ ябаһан хулганаанууд гэшхэдэл дээрээ зогсожо:—Энэ юунэй оог хуугай болобоб? — гэлдээд, зүг бүриһөө мянга түмөөрөө сугларба, заанай хэбтэһэн доодо талаһаа, хаба шадалаараа газар малтажа эхилбэ ха.

Ами бэеэ абаруулһан хулганаан нүгөөдэ нүхэдтөө заабари заршам үгэжэ, эршэтэй ажал эмхидхэбэ. Боориин шорой бурьяжа, хадын шорой хааяба. Уданшьегүй заанай доодо хажуудань гүнзэгы нүхэн бии болошобо.

— Зай, хүндэтэ нүхэр! Хүлнүүдээ хүдэлгэн, хүмэрхэ сагтнай тулажа ерэбэ ха даа,—гэжэ мүнөө хулганаанай уряал табихадань, заан бэеэ хүдэлгэжэ нүхэн тээшэ хүмэрэн гэхэдээ, дүрбэн хүл дээрээ сэг тогтошобо.

«Аша туһыетнай хожомой хожом, хоёрой нэгэндэ харюулхал байхаб»,—гэжэ хулганаанай хэлээшые юрэдөө тоошоонгүй ябашаһанаа заан һанажа, бэеэ ехээр зэмэлээд, «уула шэнги обогоршье һаа—оньһон арга, хада шэнги хархагаршье һаа — хамтын хүсэн заабол хэрэгтэй байна даа»,— гэжэ бодоод, багые бага, ехые ехэ гэхэеэ болёод, хурабшын шэнээн бэетэй хулганаануудтай татаһаа таһаршагүй, матаһаа матаршагүй анда худа болоһон юм гэлсэдэг.

А. Шадаев.

ГЭСЭР

Гэсэрэй Архан шүдхэрые дараһан тухай гурбадахи һалааһаа

Хоёр ехэ хүшэтэн,
Хоёр ехэ хабатан,
Хүлзэһэн бухын барагтай
Хялайлдажа оролсобо,
Бүүдыһэн тэнгэриин барагтай
Нүтылдэжэ тулалдаба.
Үндэр дуулим тэнгэри
Дэлюун гэжэ дэлилдэжэ,
Үлгэн үнсэг дэлхэй
Дэлюун гэжэ далайлдаба.
Буга хандагайн барагтай
Олилдожо оролдобо,
Буха буурын барагтай
Мүргэлдэжэ туршалдаба,
Булада адли хүзүүгээ
Булга барихаараа бололдобо,
Булада адли бойногуудаа
Таһа татахаараа угзаралдаба.

Булад түмэрэй барагтай
Ян-хан гэлдэжэ байба,
Буха шулуунай барагтай
Яб-хаб гэлдэжэ байба.
Тулалдаһан газарынь
Турагай маажаһан дайда адли
Тоором хонхор болобо,
Алалдаһан газарынь
Ангай малтаһан дэлхэйдэ адли
Ангагар нүхэн болобо!...
Ара бэеынгээ мяхые
Арбан хургаараа бараба,
Үбэр бэеынгээ мяхые
Үүдэн шүдөөрөө дууһаба.
Шуһан ехэ горхые
Горхолуулан урадхуулба.
Яһан ехэ болдогые
Обоолжо бодхообо.
Тэнгэриһээ абан тэршэлэлдэжэ,
Тэгшэ һайндаа торолдобо,
Газарһаа абан ганиралдажа,
Габшагай һайндаа торолдобо.
Үндэр дуулим тэнгэри
Хизагаараараа ханхинаба,
Үлгэн үнсэг дэлхэй
Хүрьһөөрөө хүдэлбэ.

Гурбан хоногой шарайда
Дэгтэжэ оролдон тулалдаба,
Долоон хоногой шарайда
Догтожо тулалдан туршалдаба.
Хүжэгэр хара бэенүүдынь
Хүжылдэжэ ерэбэ,
Хүжүүн сагаан шандааһадынь
Шангадажа гараба.
Тэрэ гэхын барагта
Абай-Гэсэр хүбүүн
Бариха тумаа бахатажа.
Орохо тумаа уланхатаба.
Баатарай бай барижа,
Мэргэнэй мэхэ асарба.
Архан хара шүдхэрэй
Бухада адли хүзүүниинь
Булгархаар болобо,
Будүүн сагаан шандааһаниинь
Таһархаар болобо.
Хүжүүн хара нюрганиинь
Нугалзажа захалба,
Найман хара хабһаниинь
Маталзажа захалба.
Зүрхэн бэень һамарба,
Зүүдэн бэень төөрибэ...
Абай-Гэсэр хүбүүн
Архан хара шүдхэрые
Угзарха тэбэрихэ тумаа
Ула дороо оруулба.
Хуурай модоной барагтай
Хуха барин захалба,
Нойтон модоной барагтай
Нуга барин татаба.
Хара мана татуулжа,
Шара тооһо унагааба.
Һүн далай долгилуулжа.
Һүмбэр уула дорьбуулба.
Абай-Гэсэр хүбүүн
Архан хара шүдхэрэй
Хоёр улаан һугаарнь
Ходо тэбэрин хөөрүүлжэ,
Баруун ташаандаа эрьюулбэ.
Баруунай тайга һабаба;
Зүүн ташаандаа эрьюулбэ,
Зүүнэй тайга һабаба.
Ямаан шэнги баауюлжа,
Инзаган шэнги шашхуулба.
Аба ехэтэ тоймог—
Архан хара шүдхэрые
Үлгэн дэлхэйн үнсэг уруу
Дугтаран шэнгиидэн орхибо...
Аба ехэтэ тоймог—
Архан хара шүдхэр
Урда ехэ уулые
Үдьхэлэн һунан унажа,
Хойто ехэ хадые
Дэрлэн мүргэн унаба.
Арга хабаяа барахадаа
Аранхалжа захалба,
Хаба тухаяа таһархадаа,
Алдалжа хэбтэбэ...

Н. Балданогой найруулгаһаа.

Дуһал хуряа—далай болохо,
Дуулаһанаа суглуула—эрдэм болохо.

Таабаринууд

Эрбэлзэхэдээ эмээршэнһээ болооб,
Хосорходоо хонхосогһоо болооб,
Гархадаа газарһаа болооб,
Гажархадаа үхэрһөө болооб.
(Хамхуул).

Ообхой шообхой
Ооб шооб гээ,
һахалтай үбгэн
һалгаахам гэжэ байһаа,
Уралаа халаагаад,
Улаан түймэр болошоо.
(Хэтэ, сахюур, уула).

Коммунис парти

(Дуун)

Хадаараа үндэр Хангил уула
Хурсахан туяа татамаар,
татамаархан.
Коммунис партиин дүрим суртаал
Хамагай сэдьхэл татамаар,
татамаархан.
Боорёороо үндэр Хангил уула
Бадарма туяа татамаар,
татамаархан.
Большевик партиин дүрим суртаал
Бултанай сэдьхэл татамаар,
татамаархан.

Ажалай дуун

Ардагхан боронуудаа
хазаарлажархёод
Ажалдаа шангаханаар ороел даа,
Абынгаа нэрые нэрэлүүлхээр
Артельдээ ударнигаар ажаллаял
даа.
Хотогорхон боронуудаа
хүллэжэрхёод
Хүгтэй хүхюунээр хүдэлээл даа,
Комсомолхон нэрээ нэрэлүүлхээр
Колхоздоо түрүүлэн хушуураял
даа.

Байгал далайн уһан һайхан,
Багша Ленинэй һургаал һайхан.

Инагай дуун

Хотогорхон хүрэниием
танинагүйлта,
Колхозой гэһэнхэн тамгатай юм
даа.
Холшорхон танилыем танинагүйлта,
Комсомолой гэһэнхэн значогтой
юм даа.
Мэлзэнхэн хүрэниием мэдэнэгүйлта,
МТС-эй гэһэнхэн тэмдэгтэй юм даа.
Миниингээ нүхэрые мэдэнэгүйлта,
Милиисхэп гэһэн ёһотой юм даа.

Набша сэсэг наранһаа,
Наһанай жаргал партиһаа.

Оньһон үгэнүүд

Алмазһаа хатуу шулуун байхагүй,
Ленинһээ сэсэн баатар байхагүй.
***
Зоной сэдьхэл партида,
Золой харгы коммунизмда.
***
Өөрын дайдые орхихо хэрэггүй,
Түрэһэн дайдаяа теорихэ хэрэггүй.
***
Ухаагаа нэгэдэһэн хүнүүд
Уула хабсагай эбдэхэ.
***
Шог үгэ шоро шэнги.
***
Үгэ хэлэхэдэ дэлгэрхэ,
Үндэгэ дарахада дэлбэрхэ.
***
Эд бараан шэнэдээ дээрэ,
Инаг нүхэр хуушандаа дээрэ.
***
Олзодо урма ехэ,
Гарзада гай ехэ.
***
Оёоргүй хүнэгтэ
Уһа хэ бай—өөрэгүй,
Ухаагүй хүндэ
хэлэ бай—өөрэгүй.
***
Ойлгоогүй хүн
Оһолдо ородог,
Мэдээгүй хүн
Мэхэдэ ородог.
***
Ойн модон
Үндэртэй, набтартай
Улад зон
һайнтай, муутай.
***
Олоор хэлэжэ,
Сэсэн болохогүй,
Оолёор сабшажа,
Уран болохогүй.
***
Омог амитанай
Ойро хүрэн хаар,
Улаан галда
гараараа хүрэ.
***
Амгалан байдал
Артельдэ байдаг,
Эрдэм бэлиг
Университедтэ байдаг.

Алмаз шулуун жэбэрдэггүй,
Ажалша хүн хосордоггүй.
***
Аашатай хүн
Хүндэеэ буураха,
Ажалша хүн
Нэрээ нэмэхэ.
***
Ан алаагүй аад,
Арһыень бү хубаа.
***
Альма жэмэс
Амтан дээрээ,
Айраг тараг
Һонин дээрээ.
***
Айлһаа эринхээр
Абдараа уудалаг.
***
Адуушан адуу малайнгаа
Абари зан алдахагүй,
Ангуушан аматай буугайнгаа
Алдаса, оносые алдахагүй.

Таамаг дуун

Улайжа байһан галханһаа
Уһан булаг урданал,
Уһан булагай дэбэрхэдэ,
Унтарха үгынь гайхалтайл.
Дүрэжэ байһан дүлэнһөө
Дүүрэн булаг дэбэрнэл,
Дүүрэн булагай дэбэрхэдэ.
Дүлдэхэ үгынь гайхалтайл.
(Нюдэнэй гал)

Хурим дээрэ

1. ХУРИМААР ЕРЭҺЭН ХУДЫН ДУУН

Харабсарай үдэн үүдхые
Хажуудаа һуйбадан хатаргалайб,
Хараасатай түб тээнгидэтнай
Хадан тудхан хаймадабаб.
Бүргэдэй үүдхэ һомоёо
Бүһэдөө һууриляжа ерэлэйб,
Будүүн ехэ тээнгидэтнай
Бэхи шангаар адаабаб.

2. УГТАЛГЫН ДУУН

Харабсарай үдэн үүдхыетнай
Хаймал тээнгидээ угтанабди,
Хуримаар ерэһэн бэеытнай
Худа зангаар угтанабди.
Бүргэдэй үдэн үүдхыетнай
Будүүн тээнгидээ угтанабди,
Бэри буулгаһан бэеытнай
Будаан сагаагаар угтанабди.

3. БЭРИЕЭ ЮРӨӨҺЭН ДУУН

Хараасагайн жэргээндэ бодожо,
Хатан янзаар һуугаарай,
Булжамуурай дуунда бодожо,
Бэри зангаар һуугаарай.
Хара зонһоо нааша
нэрэтэй,
Хада уулаһаа нааша
буусатай,
Хашаагаар дүүрэн малтай,
адуутай,
Хүнжэлөөр дүүрэн хүбүүтэй
болоорой!
Хургандаа бариһан хайшаяа
Хан гэтэр бү хаяарай,
Хадам эжы баабайдаа
Ярд гэжэ бү дуугараарай.
Энэ үдэрэй үгэ бэшэ,
Эртэ сагай үгэ болог,
Энэ минии үгэ бэшэ,
Эжы, абын үгэ болог.
Хүн зоной дунда
Хүндэ ехэтэй,
Айл аймагай дунда
Аягтай зохид ябаарай!
Тоһо эдижэ тольборжо,
Торго үмдэжэ яларжа
ябаарай!
Найман тээшээ намхалзан,
Наян тээшээ дэлгэрэн,
ябаарай!
Үндэр үндэр шаргаяа
Үдэхэн наранда хагсаагаарай,
Үхинхэн бага бэеэ
Юрөөлэй дунда жаргуулаарай.
Хайбан, хайбан хараяа
Хагсаахадажа мордоорой.
Хүхэ үлэ морёороо
Хүлэгэй нэрэ дуулгаарай,
Сээжэн соохи зүрхөөрөө
Сэсэнэй соло дуулгаарай!

4. БЭРИИН ХАРЮУ

Алтан шаргал нарые
Альгаараа яажа халхалхаб даа.
Аба, эжын һургаалые
Алдажа яажа болохоб даа.
Эрдэни шаргал нарые
Эрхы яажа бүглэхэб даа.
Эжы, абын һургаалые
Эбдэжэ яажа болохоб даа.

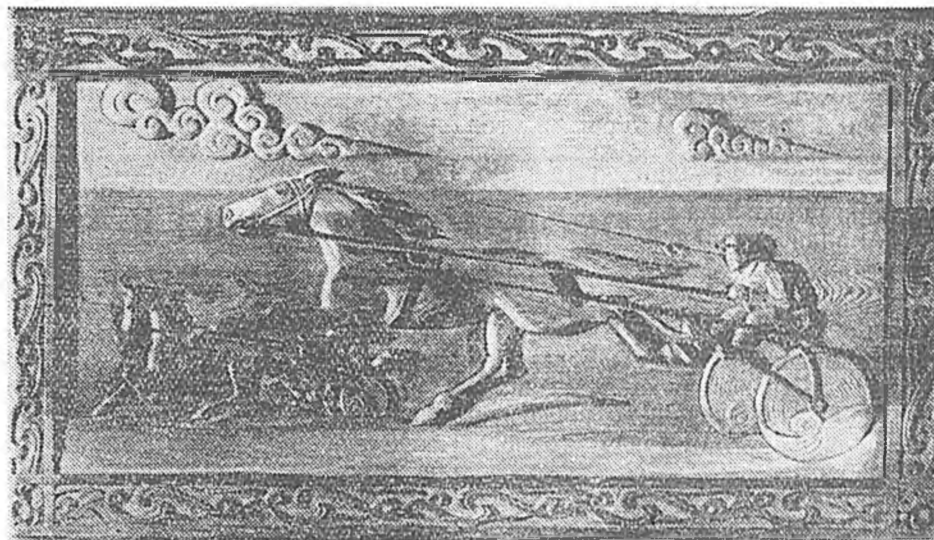

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хориин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Содном Бадеевэй модон дээрэ һиилэһэн «Колхозой хатаршад».

Холшор дуунууд

Жолоо наринтай зохидхон хээрээ
Жорооень татахаа яаһан хүмши,
Зулгы илдамхан налархай аад
Зунай хэлэхээ яаһан хүмши,
Зунай хэлэһэн байгаал һааш —
Зугаалхам шамтайгаа сохомтойл
һэн.
Хабтагархан жолоотой харахан
хээрээ
Хатарынь татахаа яаһан хүмши,
Ханилхаар илдам налархай аад
Хабарай хэлэхээ яаһан хүмши,
Хабарай хэлэһэн байгаал һааш —
Ханилхам шамтайгаа лабтайхан
һэн.

Хадаараал манараад танигдана-
гүй—
Хабтагай Агадал адлихан аад,
Хажуудам байгша танигданагүй —
Ханилһан нүхэртэйм адлихан аад.
Уулаараа манараад танигданагүй—
Утахан Агадам адлихан аад,
Урдам байгша танигданагүй —
Ушарһан нүхэртэм адлихан аад.

Энэ хуудаһанда оруулагдаһан таабари, оньһон үгэ, дуунуудые уран зохёолшо А. ШАДАЕВ бэшэжэ абаһан, найруулһан байна.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

Урматай даа саһан соогуур умбахада. А. Сельверовэй фотоэтюд.

Ехээр хүйтэрхэнь

Декабриин түрүүшын 10 хоногой туршада республикадамнай хүйтэншэг байгаа. Республикын олонхи аймагуудта 21—25 градус хүйтэн болоһон байна. Харин хойто аймагуудта 28—29 градус хүрэтэрөө хүйтэрөө. Үнгэрэгшэ 10 хоногто Кяхтада 17 градус, Кабанскда—15, Горячинскда—13 градус хүйтэн болобо. Урда жэлнүүдэйхитэй сасуулбал сүүдхын дунда зэргын температура 1—3, зарим газарта 4—5 градусаар хүйтэрөө. Республикын ехэнхи хубида зарим үдэрнүүдтэ 28—35 градус хүрэтэрөө хүйтэрһэн байна. Жэшээнь, Могойто, Богдарин, Романовка тосхонуудта 42 градус хүрэтэрөө хүйтэрбэ. Үдэ, Баргажан голые зубшан 1—7 миллиметр хүрэтэр, Горячинскда—13 миллиметр, Баргажанда—17 миллиметр саһан ороо.

Энэ жэл тала дайда, таряалангай талмайнуудта саһан нэгэ жэгдээр ороһон байна. Республикын урда, дундуурхи аймагуудта нэгэһээ 10 сантиметр хүрэтэр саһан оробо. Мүнөө үедэ Могойтодо 13 сантиметр, Богдаринда 15 сантиметр, Кабанскда — 19, Байгалай хойто эрьедэхи Нижне-Ангарскда 23 сантиметр, Горячинскда 36 сантиметр саһан ороод байна. Декабриин хоёрдохи хахадта ехээр хүйтэрхэ гэжэ хараалагдана.

И. Котов.

Хоёр шонын үхэл

Хара Жалгадахи малай байра колхозой центр «Улаан Оронго» тосхонһоо 15 модоной газарта байдаг юм. Энэ намар малнуудай үбэлжөөндөө орохо үедэ фермын худаг заһаха хэрэг гараа һэн. Заһабарилга хэхээе ерэгшэдэй худаг соо ороходонь үхэһэн шонын хоёр бэе олдоо.

Эдэ хоёр шонын ямар шалтагаанаар худагта орожо үхэлөө олоһониинь хүсэд мэдэгдэнэгүй. Худаг руу шагаажа, бэеынгээ һүүдэр харахадаа, амиды амитан байна гэжэ һанаһандаа түрүүшынь шоно худаг руу харайжа үхөө, тиихэдэнь нүгөөдэнь хойноһоонь ороо ха гэжэ тэндэхи малшад тухайлна.

С. Чимитов.

Иволгын аймаг.

Механизаторай аша туһа

Будажап Гонгорович Батуев XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо 26 жэлэй туршада трактористаар ажаллажа, эрхим механизаторай суутай болонхой. Энэ нүхэр халуун хүйтэн гэлтэгүй жэлэй дүрбэн сагта галта мориндоо һуунхай колхозой элдэб даалгабари дүүргэжэ ябадаг.

Будажап Гонгорович энэ жэлэй малай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо нэгэдэхи комплексно бригадын хэдэн гүүргэ, отарануудта «Беларусь» трактораараа ехэ үбһэ зөөгөө. Үүрэй сайхаһаа эхилээд үдэшэ орой болотор үбһэ шэрэдэг энэ оролдосотой механизаторые колхозой залуу һаалишад, хонишод ехээр магтадаг.

Г. Бадмын.

Байгалда хаанаһаа омоли бии болооб?

Байгалай омоли Европа, Азиин, Хойто Америкын тунгалаг нуур, далайнуудта ажамидардаг лосось загаһануудай үүлтэртэ хабаададаг юм. Манай орондо иимэ үүлтэрэй 36 элдэб зүйлэй загаһан ажамидардаг. Тэдэнэрэй тоодо омоли, хадар, тула, сиг, кита, горбуша гэхэ мэтэ ородог байна.

Байгалай омоли Енисейдэхи омолиһоо үнгөөрөө нэгэ бага ондоошог юм. Дэлхэй дээрэхи омолиин ехэнхи хубинь Хойто далайда ажамидардаг. Хойто далайн загаһанууд, тэрэ тоодо омоли түрэһээ хаяха үедээ бүхы гол мүрэнүүд өөдэ үгсэжэ, түрэһэлдэгынь мэдээжэ.

Манай эндэхи омоли нэгэ миллион жэлэй саада тээ Енисей мүрэнһөө Ангарые дамжан Байгал руу ороһон түүхэтэй. Байгалай омоли гурбан янза болон хубаардаг байна. Чивыркуйска тохой шадарай омоли Сэлэнгын, Хойто Байгалай омолинуудта орходоо ехэ түргөөр үдэдэг юм. Энэ омоли жэл бүри 35 мянга шахуу түрэһэ гаргаһаа гадна, бэеэр томо байдаг. Эндэхи зарим омоли 7 килограмм хүрэтэр татадаг байна. Чивыркуйдахи тохойдо загаһанай хоол элбэг дээрэһээ эндэхи загаһанууд түргөөр түлжэнэ гэжэ тодорхойлогдоо. Омоли 5—8 жэлтэй боложо түрэһэлдэг.

Байгал далайда 336 гол мүрэн шудхадаг. Гэбэшье үсөөхэн голнуудые үгсэн омолинууд түрэһэлхэеэ гарадаг. Август һарын һүүл багта Байгал шадархи гол мүрэнүүдэй адагуудта омолинууд олоороо сугларжа эхилдэг байна. Эдэ загаһанууд сентябрь, октябрь, ноябрь һаранuудай туршада гол мүрэнүүдые үгсэн элһэлиг, хайр шулуутай газарта түрэһээ хаядаг юм. Иимэ газарта хаягдаһан түрэһэниинь 230 үдэрэй туршада хэбтээд, жэжэ загаһан болодог байна. Үбэлэй үедэ омолинууд 500 метр шахуу гүнзэгыдэ ажамидардаг.

Хэрбээ 19-дэхи зуун жэлэй тэн багта Байгал далайһаа 90 мянган центнер омоли баригдаһан байгаа һаа, 1912 ондо оройдоол 18 мянган центнер омоли баригдаһан байна. Дээрэ дурсагдаһан баримта омолиие хайра гамгүйгөөр хюдаһыень гэршэлэн харуулна. Мүнөө Бурядай АССР-эй, Эрхүүгэй областиин ажалшад жэлдээ 50 мянган центнер хүрэтэр омоли барина. Мүнөө үедэ омолиие олошоруулха тушаа шухала хэмжээ абтажа байна. Загаһа үсхэбэрилхэ заводууд баригдана, загаһанай түрэһэлхэ үедэ шанга харууһа табигдана. Эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдээд байхада хэдэн жэлһээ Байгалай омоли 2—3 дахин олошорхо байна.

М. Бакутин,
биологическа наукануудай кандидат.

Иссык-Куль нуурай нюуса

Нютагай хүн зон шанга һалхинай һүүлээр Иссык-Куль (Киргизэй ССР) нуурай эрьеэр ябахадаа бронзон, мүнгэн домбонуудые, шабараар хэгдэһэн элдэб амһарта, мүн бусадшье гоёолтонуудые олодог байна. Хаанаһаа иимэ үнэтэй зүйлнүүдэй гарадагые нютагай хүн зон удаан саг соо таажа ядаһан юм.

Харин энэ асуудалда эртэ урдын угай бэшэгүүд тайлбари үгэһэн байна. Жэшээнь, манай ээрын урда тээхи хоёрдохи зуун жэлэй үедэ бэшэгдэһэн Хитадай түүхэтэ дансануудсоо иигэжэ хэлэгдэһэн байна: «Иссык-Куль нуурай зүүн урда эрьедэ Чигу-Чен гэжэ ехэ город (Улаан нугын город) бии байһан юм. X—XII зуун жэлэй үедэ Иссык-Куль нуурай эрье шадар 4 ехэ, мүн бусад жэжэ город байгша һэн. Һүүлээршэг нуурай эрьедэ ехэ хэрэм, Иссык-Куль гэжэ город баригдаа бэлэй».

Нэгэтэ нуурай уһан ехээр хөөрэжэ, эрьень доошоо ехээр һуушаһан байгаа. Тиихэдэнь эрье шадархи городууд нуурай оёорто ороһон байгаа ха.

Казагай ССР-эй наукануудай академиин түүхын институдай археологическа экспедици мүнөө үедэ Иссык-Куль нуурай оёорые малтажа байна. Экспедициин хүдэлмэрилэгшэд нуурай оёорто эртэ урданай гэр барилганууд, элдэб зүйлэй гэрэй хэрэгсэлнүүдые олоо.

«**Наука и жизнь**» журналһаа абтаба.

Город, тосхонуудаа шэмэглэгшэдэй түрүүшын конференци

Байгаалиин гаа ургамалай баялиг хамгаалха, город, тосхоноо үнгэ бүриин сэсэг набшаар, үрэ жэмэсэй модоор гоёон шэмэглэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадагшадай республикын түрүүшын конференци һаяхан Улан-Удэдэ боложо дүүрэбэ.

Байгаалиин ургамалай баялиг хамгаалгада, тосхонуудые ногооруулгада туһалха Бүхэроссин бүлгэмэй Бурядай отделениин эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр А. Д. Чепарин 1957 онһоо 1959 он хүрэтэр комитедэй хэһэн ажал тухай тоосоото элидхэл хэбэ.

—Манай бүлгэмэй эмхидхэгдэһээр багахан саг үнгэрөө. Тиибэшье город, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар бага бэшэ юумэн хэгдээ,—гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.—Үрэ жэмэс ургуулагшадай түрүүшын выставкэ энэ зун Улан-Удэдэ эмхидхэгдэһэн байна. Мүн городой олон талмай, гудамжануудта арба гара мянган элдэб сэсэг, модод һуулгагдаба. Ниислэл хотоёо ногооруулха хүдэлмэридэ бүхы ажалшад эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Багшанарай институдай, хүдөө ажахын техникумэй студентнэр, мяха-консервын комбинадай, сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшад городоо ногооруулха талаар илангаяа ехэ ажал хэһэн байна.

Гэбэшье отделениин ажалда үшөөл ехэ дутуу дунданууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии байһаар гэжэ элидхэлшэ саашань үргэлжэлөө. Тосхонуудаа гоёон шэмэглэгшэдэй бүлгэм республикын 9 аймагуудта мүнөөшье болотор эмхидхэгдээдүй байһаар. Мүн бүлгэмдэ шэнэ гэшүүдые олоор хабаадуулгада анхарал тон багаар хандуулагдана. Мүнөө үедэ бүлгэмэй гэшүүндэ миил 1250 хүн хабаадуулагданхай.

Үгэ хэлэгшэд бюрогой ажал хүдэлмэриие шангаар шүүмжэлээ. Делегат И. А. Старков (багшанарай институт) иигэжэ хэлээ:

—Хүдөө нютагуудтахи ангуушад зэрлиг ан гүрөөл олоор барижа, байгаалиин баялигай арьбадхалгада горьтой хохидол ушаруулна. Мүн городой ажалшад газаагуураа сэсэг набша, жэмэстэ һөөгүүдые тариха гэхэдээ үрэһэгүйдэнэ. Тиимэһээ Улан-Удэдэ үрэ жэмэстэ мододой үрэһэ наймаалдаг магазин нээбэл һайн байгаа.

—Манай горзеленхоз республикын организаци, предприяти, аймагууд болон ажалшадые сэсэг набшаар, модо һөөгүүдээр хангадаг гансахан лэ организаци юм. Тиимэһээ манай ажахые үргэдхэжэ, таримал мододые олоор һуулгаха, мүн үрэ жэмэсэй станциин талмайда элдэб янзын модо, һөөгүүдые олоор тарижа, ажалшадта худалдадаг болохо шухала,—гэжэ делегат Артемьев хэлээ.

Таримал мододые зарим предприяти, эмхи зургаануудай хайша хэрэгээр, ямаршье хараа түсэбгүйгөөр һуулгажа, тэрээнээ харууһалангүй үхүүлээд, ерэхэ жэлдэнь дахинаа һуулгадаг тухайнь, модо һуулгагшадай хэрэглэхэ зэбсэг Улан-Удэдэ олдодоггүй байһан тухайнь конференциин олон делегат тэмдэглээ.

Байгаалиин ургамалай баялигые элдэб аюулһаа яажа хамгаалха, город, тосхоноо сэсэрлиг садаар гоёон шэмэглэжэ, агаарыень һайжаруулха тухай асуудалаар ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэриин һулаар ябуулагдадаг тухай конференцидэ хабаадагшадай олониинь заагаа.

Конференци дурсагдаһан асуудалаар дэлгэрэнги шиидхэбэри баталан абаа. Мүн эндэ 45 хүнһөө бүридэһэн бүлгэмэй Совет һунгагдаба. Эмхидхэлэй бюрогой түрүүлэгшээр А. Д. Чепарин дахинаа һунгагдаһан байна.

Б. Жамбалов.

Хилын саанаһаа

США-гэй Коммунистическэ партиин XVII съезд

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 11. (ТАСС). США-гэй Коммунистическэ партиин съезд хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһээр. 80 ороной ахадүү коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудһаа, тэрэ тоодо Советскэ Союзай Коммунистическэ партиһаа съездын нэрэ дээрэ ерэһэн амаршалганууд съездын үсэгэлдэр үглөөнэй заседани дээрэ уншагдаа гэжэ мэдээжэ болоһон байна. КПСС-эй ЦК-гэй амаршалга соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

АМЕРИКЫН ХОЛБООТО ШТАДУУДАЙ КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН XVII СЪЕЗДДЭ

Америкын Холбоото Штадуудай Коммунистическэ партиин XVII съездэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ахадүүгэй халуун амаршалга хүргэнэ.

Америкын хүдэлмэришэн ангиин болон бүхы ажалшадай аша туһын, гражданска эрхын болон демократическа сүлөөгэй түлөө США-гэй Коммунистическэ парти эсэшэ сусашагүй тэмсэл хэдэг байгаа, хэнэшье. Эб найрамдалай түлөө, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын түлөө, манай арадуудай хоорондохи хани барисаа һайжаруулхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү зэргэдэ США-гэй компарти хододоо ябадаг байгаа. США-гэй компарти хархис этэгээдүүдэй доботолгые эрэлхэгээр тэсэжэ, ревизионистнууд болон сектантнуудай партиие усадхаха, можо болгохо гэһэн һанаашалгануудта шанга сохилто үгөөд, марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые амжалтатайгаар хамгаалжа байна.

Урагшатай һайнаар хүдэлмэрилхыень, партиин зэргые саашадань бэхижүүлгэдэ, мүн Америкын арадай аша туһын түлөө, американо-советскэ харилсаа һайжаруулхын түлөө саашанхи тэмсэлэй, эб найрамдалай, демократиин, социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлэй талаар партиин үмэнэ табигдажа байһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ амжалта туйлахыень США-гэй компартиин XVII съездэ КПСС-эй Центральна Комитет хүсэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

США-гэй компартиин нютагай организациин комитедэй секретарь Гэс Холл съездын үдэрэй заседани дээрэ политическэ элидхэл хэһэн байна. Компартиин национальна комитедэй секретарь Ю. Деннис үбшэлһэн дээрэһээ, съездэ хабаадаха, элидхэл хэхэ аргагүй байшоо.

Экономикоёо амгалан ёһоор эрхилдэг болохо асуудалнууд тухай элидхэлые съезд мүн лэ шагнаа. США-гэй компартиин национальна комитедэй секретарь Х. Лумер энэ асуудалаар элидхэл хэһэн байна. Хүдэлмэришэн ангиин уласхоорондын һанал нэгэдэлгэ тухай негрнүүдэй дунда ябуулха хүдэлмэриин асуудалнуудые, урда талын нютагуудай хэрэгүүдые эрхилдэг секретарь Д. Джексон элидхэл хээ.

Съезд дээрэ элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ эхилһэн байна.

Хүдөө ажахын уласхоорондын выставкэ Делидэ нээгдэбэ

ДЕЛИ, декабриин 11. (ТАСС). Хүдөө ажахын уласхоорондын выставкэ мүнөөдэр баяр ёһололой оршон байдалда Делидэ нээгдээ.

Индиин президент Раджендра Прасад, премьер-министр Неру, Центральна правительствын министрнүүд, Индидэ албанай хэрэгээр ерээд байһан США-гэй президент Эйзенхауэр, дипломатическа түлөөлэгшэд, олон тоото айлшад выставкые нээлгэдэ ерээ.

Гадаадын оронуудай ажал-ябуулагшадһаа выставкын нэрэ дээрэ ерэһэн бэшэгүүдые выставкэдэ бэлэдхэл хэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, Индиин эдеэ хоолой болон хүдөө ажахын министерстводэхи гүрэнэй министр Дешмукх уншаа. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой бэшэгэй түрүүлжэ уншагдахада сугларагшад удаан саг соо альга ташаа.

Н. С. ХРУЩЕВОЙ БЭШЭГ

Индиин агууехэ арадта эгээн халуун амаршалгые болон хүгжэн һалбархыень хүсэһэн хүсэл тэрэнэй үнэн сэхэ хани—совет арадай зүгһөө, тэрэшэлэн Советскэ правительствын болон өөрынгөө зүгһөө хүдөө ажахын уласхоорондын выставкын Делидэ нээгдэһэнтэй дашарамдуулан дамжуулнаб.

Уласхоорондын выставкын Делидэ нээгдэһэниинь Индиин арадта, мүн бусадшье арадуудта гайхамшагта ушар боложо үгэнэ. Уласхоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхые, гүрэнүүдэй хоорондоо улам ойртолсожо, үгэеэ бүри һайнаар ойлголсодог болохые Индиин арадай ехээр хүсэдэг байһые энэ ушар гэршэлжэ үгэнэ.

Хүдөө ажахын Делидэхи уласхоорондын выставкэ оронойнгоо болон дэлхэйн хүдөө ажахын үйлэдбэриин туйлалтануудые һайнаар мэдэжэ абаха арга Индиин таряашадта олгохо байна. Иимэ выставкэ түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэдэ угаа ехэ туһатай һургуули боложо үгэдэг, ороной хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжээлгэдэ туһалдаг гэжэ бидэнэр өөһэдынгөө дүй дүршэлһөө мэдэнэбди.

Хүдөө ажахы гээшэ хүнэй эртэ урда сагһаа эрхилжэ ороһон, эгээн һайн һайхан ажал юм. Бүхы дэлхэйн полинууд дээрэ талха таряанай ургахые, сад сэсэрлигүүдэй һалбархые, таряашадай хүдэлмэриин өөһэдтэнь зол жаргал асархые, тэдэнэй амгалан ажалда шэнэ дайнай аюулай тохёолдохогүйе Советскэ Союзай арадууд хүсэдэг юм.

Советскэ Союзай болон Индиин хоорондохи үрэ ехэтэй харилсаа холбоон, тэрэ тоодо экономикын талаар харилсаа холбоон жэл ерэхэ тудам хүгжэнэ. Энээндэ һаналаа хананги байһанһаа бидэнэр элирхэйлэн мэдүүлдэг байнабди. Делидэхи выставкэ дээрэ эмхидхэгдэһэн советскэ павильон манай оронуудай хоорондохи хани һайн харилсаа холбооной тэмдэг болохоһоо гадна, хүдөө ажахын продукци бүри элбэгээр абаха, хүдөө ажахын наука, техникые хүгжөөхэ талаар Советскэ Союзай зарим амжалтануудтай танилсаха арга Индиин хүдөөгэй ажалшадта олгохо бээз гэжэ би найданаб.

Эб найрамдалай, дэбжэлтын түлөө хэжэ байһан һайн һайхан ажалдаа амжалтануудые туйлахыень хани барисаата Индиин арадта үнэн зүрхэнһөө хүсэнэб.

Н. Хрущев,
СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ
1959 оной декабриин 5.

Удаань, Хитадай Арадай Республикын Түрүүлэгшэ Лю Шао-ци, Германиин Демократическа Республикын президент Вильгельм Пик, Бирмын президент У Вин Маунг, Цейлоной генерал-губернатор Гунетиллеке болон бусадай бэшэгүүд уншагдаа.

Выставкын эмхидхэгдэһэн ушар зоригжуулхы үүргэтэй гэжэ премьер-министр Неру хэлээ. Выставкэ эмхидхэлгэ һайн хэрэг мүн болоно. Хүдөө ажахы манай орондо тон ехэ удхашанартай. Тиимэһээ энэ выставкэ бидэндэ ехэ шухала болоно. Выставкэдэ хабаадагшадай ондо ондоо үзэл суртал баримталдаг байгаашье һаа, хүн түрэлтэндэ бултандань туһатай юумые выставкэ дээрэ олохо байхат гэжэ премьер-министр хэлээ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ Неру президент Эйзенхауэрые амаршалаа.

Индиин президент Раджендра Прасад иигэжэ мэдүүлээ. Выставкэ Индиин таряашадта ехэ һонирхолтой. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр олон ороной хүдөө ажахын һүүлэй үеын туйлалтануудые хаража шадаха байна.

Сугларагшадай альга ташалган доро президент Раджендра Прасад выставкые нээгдэһэн дээрэ соносхоо.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сесси

Пленарна заседани

НЬЮ-ЙОРК, декабриин [...] (ТАСС). Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэр үдэрэй пленарна заседани дээрэ элдэб комитедүүдэй [...] хэлнүүд хаража үзэгдөө. Алжирай асуудал зүбшэн хэлсэлгые [...]гэ үдэрөөр хойшолуулха [...] Бирмын делегадай дурадхал[...] Ассамблей дэмжээ.

Удаань, ООН-эй гэшүүн оро[...]дай түлөөлэгшэдэй эрхэ түлөө[...]гые шалгаха комитедэй элидхэ[...]ража үзэгдэһэн байна. Эрхэ тү[...]лэлгэ шалгаха тухай комитедэй элидхэлые Ассамблей олонхи[...] дуугаар һайшаагаа.

Хэблэлэй болон мэдээсэлэй сү[...] тухай асуудалаар хэлсээнэй про[...] тушаа социальна, гуманитар[...] соёл культурын асуудалнуудые хилдэг комитедэй элидхэл [...] тогтоолые Генеральна Ассамблей олонхиин дуугаар баталан [...] Хэлсээнэй проектые Ассамблейн [...] сесси хүрэтэр хүсэдөөр бэлэд[...]хыень энэ резолюци комитедт[...]радхана.

Индиһээ уг гарбалтай аад, Ү[...] Африкын Союзда байдаг хүнү[...] байдал тухай асуудалаар тү[...] политическэ комитедэй баталан[...]һан резолюциие Ассамблей ди[...]хи олонхиин дуугаар һайшааба.

Ассамблейн Генеральна тү[...]лэгшые һунгахадаа дэлхэйн оро[...]дые тэнсүүгээр түлөөлхэ гэһэн [...]ёһые хододоо хэрэглэдэг байха[...] хай асуудалаар тусхай полити[...]кэ комитедэй элидхэлые Ассамб[...] зүбшэн хэлсэжэ ороо. Энэ асуу[...]лаар Америкын делегациин ба[...]таар тааруугүй тогтоол батал[...] абтаһан байна.

Италиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй заседани

РИМ, декабриин 10. (ТАСС). Италиин Коммунистическэ парти[...] ЦК-гэй заседани мүнөөдэр [...] болоо. Европын капиталистиче[...] оронуудай 17 коммунистическэ [...]тиин түлөөлэгшэдэй Римдэ һая[...] уулзаһан тухай ИКП-гэй генерал[...]на секретарь Пальмиро Тольятти[...] элидхэл заседани дээрэ зүбшэн[...]сэгдээ.

Заседаниин дүүрэһэнэй һүүл[...] иимэ мэдээсэл толилогдобо: «Е[...]пын капиталистическэ оронуудай коммунистическэ партиин тү[...]лэгшэдэй зүблөөнэй һаяхан [...]һон тухай нүхэр Тольяттиин [...]хэлые шагнаад, Центральна [...]митет энэ үүсхэлые һайшааха [...]раа, зүблөөндэ хабаадаһан де[...]циингаа ажал-ябуулгые һайн[...]һан, мүн энэ зүблөөнэй хандал[...] ехэ удхашанартай гэжэ тоол[...] байна. Марксистско-ленинскэ те[...]до болон пролетарска интерна[...]нализмын гол ёһонуудта үндэһ[...] Европын капиталистическэ оро[...]дай Коммунистическэ партину[...] бата нэгэдэлтэй байһаниинь [...] хандалга соо элирхэйлэн мэ[...]лэгдэнхэй».

Советскэ суднанууд Япондо ерэбэ

ТОКИО, декабриин 11. (ТАСС). «Тобольск», «Крильон» гэжэ со[...]скэ хоёр судна Ниигата портдо [...] нөөдэр ерэбэ. Түрэл ороноо б[...]хые хүсэһэн Корейн эрхэт[...] Японһоо асархын тулада КНДР[...] Улаан Хэрээһэнэй бүлгэм эдэ [...]нануудые абажа эльгээһэн бай[...]

Токио, Киото болон Японой[...]сад городуудһаа нютагаа бусах[...] хүсэһэн түрүүшын бүлэг хүн[...] мүнөөдэр поездоор Ниигатада [...]бэ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01219. г. Улан-Удэ, Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5130.